

Motion till riksdagen 2021/22:2551

av **Jonas Andersson i Skellefteå m.fl. (SD)**

Ett stärkt medborgarskap

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om längre hemvistid för att beviljas medborgarskap och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om skärpta vandelskrav och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vandelskrav för unga och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda ett visst försörjningskrav kring medborgarskap och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om språkrav och språkstest och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om samhällskunskapskrav och samhällskunskapstest och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en lojalitetsförklaring och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett moratorium för medborgarskap och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om återkallande och ogiltigförklarande av medborgarskap och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skydda minderårigas svenska medborgarskap och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om frivilligt avsägande av svenskt medborgarskap i syfte att återvändra och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

För Sverigedemokraterna är kopplingen mellan medborgarskap och nationell identitet en viktig grundbult i samhällsbygget. Den som är medborgare i Sverige ska också vara en del av Sverige och se Sverige som sitt hemland. En ansökan om att få upptagas till

medborgare är en ansökan om att denna samhörighet formellt ska bekräftas. Att upptagas till medborgare ska ses som ett bevis för att Sverige är den sökandes nya, permanenta hemland. Detta menar vi bidrar till ett sammanhållet folk med god samhällsgemenskap, där klyftor mellan infödda och invandrade svenskar minimeras.

Att kraven för medborgarskapet höjs gör visserligen att färre kan bli medborgare. Genom höjda krav för medborgarskap blir dock belöningen och känslan desto större när den nya medborgaren väl får medborgarskapet i sin hand. Samtidigt minskar risken för att personer som kommer till Sverige enbart för att åtnjuta sociala förmåner, eller som inte kan hålla sig inom lagens ramar, blir medborgare.

Skärpta krav för medborgarskap

Längre vistelsetid för medborgarskap

En utlänning som upptas till svensk medborgare ska ha hunnit rota sig i Sverige ordentligt. Detta är i mångt och mycket en fråga om hur länge man haft sin hemvist i vårt land, med allt som följer av detta. Med nuvarande regler kan det i vissa fall räcka med så kort hemvisttid som två år för att upptagas till medborgare, även om det oftast snarare rör sig om tre–fyra år, med en formell normaltids på fem år. Dessa krav har varit i princip oförändrade sedan 70-talet, ett halvt sekel sedan, trots de enorma förändringar som vårt land genomgått sedan dess. Då ska man också komma ihåg att reglerna stadigt hade blivit mer generösa dessförinnan, från kravet på tio år som rådde under andra världskrigets flyktingströmmar.

I dagsläget är det tydligt att Sverige drabbats av en migrations- och integrationskris, där hundratusentals personer i vårt land knappt känner någon tillhörighet till vår nation, knappt kan vårt språk och knappt bryr sig om våra normer, lagar och regler. Sverigedemokraterna vill betona vikten av att leva sig in i svenska förhållanden för att medborgarskapet ska te sig naturligt och av att myndigheternas förmåga att bedöma en utlännings lämplighet att upptagas till medborgare måste stärkas.

Sverigedemokraterna vill därför skärpa kravet på hemvisttid. Enligt normalregeln bör det återigen krävas tio års hemvist i Sverige för att upptagas till medborgare. Nordiska medborgare bör även fortsatt kunna erhålla medborgarskapet tidigare, efter fyra års hemvist i Sverige. I övrigt ska däremot tio års hemvisttid vara kravet. Som hemvisttid ska inte räknas tid som man bott i Sverige utan giltigt tillstånd.

Skärpta vandelskrav

Även frågan om utlänningars uppförande har varit central för frågan om medborgarskap. Under nästan hela det föregående århundradet hette det att utlänningar som ville upptagas till svenska medborgare skulle föra en hederlig vandel. Fram till 70-talet tolkades kravet brett, så att en rad olika faktorer kunde leda till att en utlännings ansökan avslogs, bland annat missbruk eller allmän asocialitet. Betoningen låg på Sveriges rätt att fritt besluta huruvida en utlänning var värdig medborgarskapet.

Sedan dess har det dock tolkats alltmer snävt, så att endast domar i brottmål och skulder hos Kronofogdemyndigheten ingår i bedömningen i dag. Det är också väl reglerat vilka typer av domar som kan ligga till last för utlänningen och hur lång tid som får förflyta sedan utlänningen senast dömdes för ett visst brott, den så kallade dispens-tiden eller karenstiden. Följden har blivit att den breda bedömningen helt förlorats och med det den större möjligheten att avslå en ansökan för att utlänningen inte bedöms

värdig. Dispenstiden har också bestämts till en mycket begränsad tid. Slutligen har själva benämningen förändrats, på det att den dåvarande socialdemokratiska regeringen ansåg begreppet *vandel* ålderdomligt och ändrade till *levnadssätt*.¹

Sverigedemokraterna beklagar att vandelskravet kommit att urholkas över tiden. Utlänningar med kriminella kopplingar eller liknande asocialitet måste vara utestängda från medborgarskapet. Visserligen är det alltså rimligt att en utlänning inte för alltid är utestängd från medborgarskapet för ett ringa brott begånget långt bak i tiden. Men vid grova brott, såsom sexual- eller våldsbrott, ska det dock aldrig vara möjligt att upptagas till medborgare.

Vi noterar att regeringen i oktober 2019 tillsatte en utredning för att se över frågor om bland annat språkrav och samhällskunskapskrav. Frågan om vandelskrav har dock endast i ringa omfattning berörts i utredningsdirektiven, något som mot bakgrund av de senaste årens migrations-, integrations- och brottskris måste betraktas som ansvarslöst. I slutbetänkandet (SOU 2021:54) föreslogs mycket riktigt endast begränsade ändringar kring vandelskraven, främst vad gällde ärenden om förvärv av medborgarskap genom anmälan. Särskilt upprörande är att det i dessa ärenden ska räcka med att sökanden inte begått "allvarlig brottslighet" för att förvärva medborgarskapet, snarare än ett hederligt levnadssätt, som i naturalisationsärenden.

Vi noterar också att en utredning tillsatts kring preskriptionstider för brott, med sluttiden den 10 november 2021 (dir. 2020:91). Strafnivåerna och synen på viss brottslighet har förändrats över tid och den forensiska och tekniska utvecklingen gör det möjligt att utreda och lagföra brott på ett rättssäkert sätt även sedan en lång tid förflutit. Detta bör rimligtvis också få utslag i frågan om vandelskrav för att upptagas till medborgare.

Sverigedemokraterna anser att även frågan om vandelskraven i bred bemärkelse måste utredas, så att kraven skärps och medborgarskapet uppvärderas. Medborgarskap ska återigen begränsas till utlänningar som på allvar fört en hederlig vandel.

Vandelskrav för unga

De begränsade vandelskrav som i dagsläget finns har också flera undantag och kryphål. Inget vandelskrav uppställs till exempel för minderåriga som bott i Sverige i tre år och har permanent uppehållstillstånd. Det är alltså fullt möjligt för en fjortonåring att komma till Sverige, rekryteras in i ett kriminellt nätverk, dömas för flera grova brott och ändå bli svensk medborgare vid 17 års ålder. Om utlänningen kommit till Sverige ett år tidigare, vid 13 års ålder, gäller detta undantag ända till 21 års ålder. Även vuxna kan alltså bli medborgare i Sverige, trots att de dömts för grova brott.

Sverigedemokraterna anser att detta är orimligt och anser att vandelskraven ska omfatta alla straffmyndiga personer. En 15-åring som dömts för brott ska alltså kunna nekas medborgarskap, på ett sätt som motsvarar vad som gäller för vuxna i normalfallet.

Försörjningskrav

I och med hur värdefullt det svenska medborgarskapet måste anses vara, och de stora förmåner som kommer med det, är det rimligt att det ställs krav på en viss försörjningsförmåga för att beviljas medborgarskap. Att ha arbetat och gjort rätt för sig och inte ha legat samhället till last är ett tecken på en samhörighet med det svenska samhället, att

¹ Prop. 1999/2000:147 s. 47–48.

man deltar på samma villkor som alla andra i byggandet av det gemensamma goda. Sådana krav var också normen före 70-talets stora reformer, då många krav avskaffades.

Sverigedemokraterna anser enligt ovan att de förändringar som ägt rum i vårt land de senaste decennierna, i synnerhet det ökande utanförskapet och tillkomsten av en i det närmaste institutionaliserad etnisk underklass, kräver ett förändrat regelverk. Sverige bör därför utreda möjligheten att återinföra krav på tryggad försörjning för att kunna beviljas medborgarskap.

I bedömningen bör både nuvarande och tidigare förhållanden beaktas och särskilt utlänningens självständighet gentemot de allmänna bidragssystemen. Det bör handla om varaktig försörjningsförmåga, främst av arbete. I vissa fall bör undantag från försörjningskravet övervägas, exempelvis i fall som rör barn, varaktigt sjuka eller pensionärer.

Språkrav och språktest

Det svenska språket är kittet som håller det svenska samhället samman och bör vara en självklar minsta gemensam nämnare för svenska medborgare. Det var också ett uttryckligt krav för att upptagas till medborgare fram till 1980-talet. Sedan dess har det dock inte funnits något språkrav överhuvudtaget, trots otaliga försök från flera partier, inklusive Sverigedemokraterna, att återinföra det och trots att forskning visat att det skulle innebära att medborgarskapet skulle öka i betydelse.

Vi noterar som tidigare nämnt att regeringen i oktober 2019 tillsatte en utredning för att se över frågan om språkrav. Vi kan bara beklaga att utredningen i sitt betänkande (SOU 2021:2) inte alls ställt tillräckligt hårda krav och dessutom låtit stora grupper omfattas av undantag. Att en utlänning för att upptagas till svensk medborgare inte behöver behärska svenska språket mer än en grundskoleelev behärskar spanska, franska eller ett annat tredjespråk måste framstå som löjväckande. Att utlänningar med svåra funktionsnedsättningar inte kan förväntas lära sig svenska är givetvis rimligt, men att en utlänning undantas från kraven för att han eller hon kom till Sverige som analfabet är orimligt.

Sverigedemokraterna anser att tyngdpunkten i dessa frågor måste vara Sveriges bästa, vad som är *till gagn till riket* som det tidigare hette i medborgarskapsfrågor, och inte någon form av missriktat rättviseargument av det slag som tidigare använts mot införandet av språkrav.² Ett språkrav för att upptagas till medborgare bör därför återinföras. Miniminivån bör motsvara minst godkända betyg i grundskolan eller i europeisk terminologi (GERS) nivå B2. Detta ska gälla i såväl tal som skrift. Undantag bör endast gälla sådana utlänningar som uppenbarligen inte förmår lära sig svenska.

Samhällskunskapskrav

För att bli medborgare i Sverige är det även rimligt att ha kunskap om hur det svenska samhället fungerar. Grundläggande kunskap om svensk historia är av vikt för att skapa förståelse för hur Sverige ser ut i dag, liksom vilka skyldigheter och rättigheter som finns inom olika områden. Sverigedemokraterna har länge föreslagit ett krav på kunskap kring det svenska samhället och kring svensk kultur för att kunna upptagas till medborgare.

² Se exempelvis SOU 1999:34.

Även denna fråga har utretts av den tidigare nämnda medborgarskapsutredningen. Även här blev dock resultatet att alltför stora grupper undantagits från samhällskunskapskraven och att kraven blivit för lågt satta.

Sverigedemokraterna anser att tyngdpunkten i dessa frågor måste vara Sveriges bästa, vad som är *till gagn till riket* som det tidigare hette i medborgarskapsfrågor. Utlänningar måste därmed avkrävas god kännedom om både det svenska samhället och vår kultur och historia. Exempel på viktiga kunskapsområden är hur svensk demokrati fungerar, jämställdhet och jämlikhet, normer kring samtycke och sexualitet, yttrande- och åsiktsfrihet, hur ett sekulärt samhälle ser ut och hur det förhåller sig till religionsfriheten, hur skattesystemet fungerar visavi offentlig välfärd etc. Dessa kunskaper ska säkerställas genom prov innan medborgarskap beviljas.

Lojalitetsförklaring

Utöver de vandelskrav som i dag finns för att beviljas medborgarskap menar Sverigedemokraterna att det bör införas en obligatorisk lojalitetsförklaring som slutsteg i ansökningsprocessen för att medborgarskap ska godkännas. Denna lojalitetsförklaring bör hänvisa till vårt kungahus, vår demokrati och våra mest grundläggande värderingar. Den kan med fördel vara en del av de medborgarskapsцерemonier som kommunerna sedan 2015 är ålagda att organisera och exempelvis innefatta en högtidlig offentlig ed, inför familjemedlemmar och vänner, som en offentlig symbol för ens nya gemenskap med Sverige. En sådan ed, tillsammans med ett högtidligt handslag för att markera välkommandet in i den svenska gemenskapen, kan också med fördel användas för att motverka misogynia och liknande asociala tendenser, såsom med framgång gjorts i Frankrike och Danmark.

Hur en sådan lojalitetsförklaring i Sverige ska formuleras och implementeras i praktiken och i samband med medborgarskapsцерemonier bör utredas.

Övriga medborgarskapsfrågor

Moratorium för medborgarskap

Det gradvisa urholkandet av kraven för att upptagas till medborgarskap, som redan beskrivits ovan, har lett till att många tiotusentals människor varje år blir svenska medborgare trots att de varken kan svenska, kan försörja sig, förstår vårt samhälle eller hyser någon lojalitet till vårt land. Under föregående decennium har 400 000 utlänningar upptagits till svenska medborgare, och nästan 70 000 bara år 2020. Samtidigt har den enorma arbetsbörda som lagts på Migrationsverket också inneburit brister i ärendehantering.

Sammantaget innebär detta att det finns ett stort behov att tillfälligt stoppa möjligheten att både ansöka om och beviljas medborgarskap. Ett sådant moratorium bör vara åtminstone fram till dess att bättre rutiner gällande uppföljning, kontroll och kvalitets-säkring av fattade beslut, och ny lagstiftning i syfte att stärka medborgarskapets värde, kommit på plats.

Återkallande och ogiltigförklarande av medborgarskap

Till skillnad från flera länder i Sveriges närhet saknar Sverige helt möjlighet att återkalla eller ogiltigförklara ett svenskt medborgarskap, även om det beviljats på felaktiga

grunder. Denna reglering är rentav grundlagsskyddad. Efter de senaste årens enorma migrationsflöden har dock antalet uppgifter om fusk och mutbrott i samband med medborgarskapsärenden ökat. Det måste betraktas som stötande att konsekvenserna av att ha fuskat till sig det högsta erkännande av samhörighet som Sverige kan erbjuda en människa är obefintliga.

På samma sätt har flera fall uppmärksammats i våra grannländer gällande medborgare som anslutit sig till terrororganisationer med hemlandet som måltavla. I dessa fall har våra grannländer kunnat agera med kraft, återkallat medborgarskapet och utvisat utlänningarna. I Sverige saknas möjligheter till sådana åtgärder. Det framstår som orimligt att en person som velat skada sitt eget land på fruktansvärda sätt fortfarande ska kunna göra anspråk på landets skydd. Även i fall när det inte är det egna landet som utgör måltavla måste det anses stötande att Sverige utgör tillflykt åt terrorister och massmördare.

En utredning bör därför tillsättas för att utreda frågan om en person ska kunna få sitt svenska medborgarskap ogiltigförklarat, eller återkallat, om personen antingen tillskansat sig det orättmätigt eller begår alternativt avser att begå brott mot mänskligheten eller mot Sverige. Möjligheten att ogiltigförklara och återkalla ett svenskt medborgarskap som beviljats en statslös bör särskilt utredas.

Skydda minderårigas medborgarskap

Ett stärkt medborgarskap förutsätter inte enbart att det ställs fler krav för att erhålla det utan även ett ökat skydd från att berövas det, särskilt för minderåriga. Utredningen om starkare skydd mot barnäktenskap, tvångsäktenskap och brott med hedersmotiv presenterade i augusti 2018 sitt slutbetänkande (SOU 2018:69). Av detta framgick att det förekommit fall när den eller de som haft vårdnaden om ett barn ansökt om att barnet ska befrias från sitt svenska medborgarskap i samband med att barnet förts utomlands, exempelvis för att giftas bort. I sitt remissvar på slutbetänkandet indikerade Migrationsverket att dagens lagstiftning inte är tillräcklig för att försvara dessa unga svenska medborgares rätt till det svenska medborgarskapet.

Den tidigare nämnda medborgarskapsutredningen har även lämnat förslag om hur både barns och vuxnas rättigheter kan stärkas när det gäller medborgarskapet. Dessa förslag är mycket positiva och bör snarast genomföras. Det kan dock övervägas huruvida de är tillräckligt långtgående, i synnerhet när det gäller barn.

Sverigedemokraterna anser därför att frågan bör utredas vidare, i synnerhet huruvida en ansökan om att säga upp ett svenskt medborgarskap alltid ska prövas i domstol om det gäller en minderårig.

Frivilligt avsägande av svenskt medborgarskap i syfte att återvändra

Många av de personer som under årens lopp flytt till Sverige har sedermera blivit medborgare i vårt land. I och med den bristfälliga lagstiftning som varit rådande inom detta område är det sannolikt att många trots detta lever i ett utanförskap, fjärran från det svenska samhället. De har inte lärt sig svenska eller kommit i varaktig egen försörjning och bor ofta i etniska enklaver, vilket leder till utanförskap från majoritetssamhället. Samtidigt har skälen bakom deras flykt i flera fall upphört, genom att fred och demokrati kommit fler till del.

Sverigedemokraterna har sedan länge anfört Sveriges ansvar som humanitär stormakt att hjälpa de som en gång flytt att återvändra hem, för att bygga upp sina hemländer. Vi

menar att detta ansvar i viss mån kvarstår även när det gäller personer som sedermera blivit svenska medborgare. Vi föreslår därför att svenska medborgare som tidigare haft uppehållstillstånd på grund av skyddsskäl ska kunna ta del av de återvändningsinsatser Migrationsverket erbjuder, inklusive ett framtida återvändningsstöd. Detta ska villkoras med att de frånsäger sig det svenska medborgarskapet, eftersom ju det tidigare hemlandet återigen blivit deras hemland.

Lämpligen skulle den återvändande behålla sitt svenska medborgarskap under en återetableringsperiod. Under den perioden betraktas återvändningsstödet i praktiken som ett lån. Om den återvändande vid periodens slut beslutar sig för att stanna i hemlandet, och frånsäger sig det svenska medborgarskapet, avskrivs lånet. I annat fall ska lånet återbetalas.

Jonas Andersson i Skellefteå (SD)

Jennie Åfeldt (SD)

Linda Lindberg (SD)

Julia Kronlid (SD)